

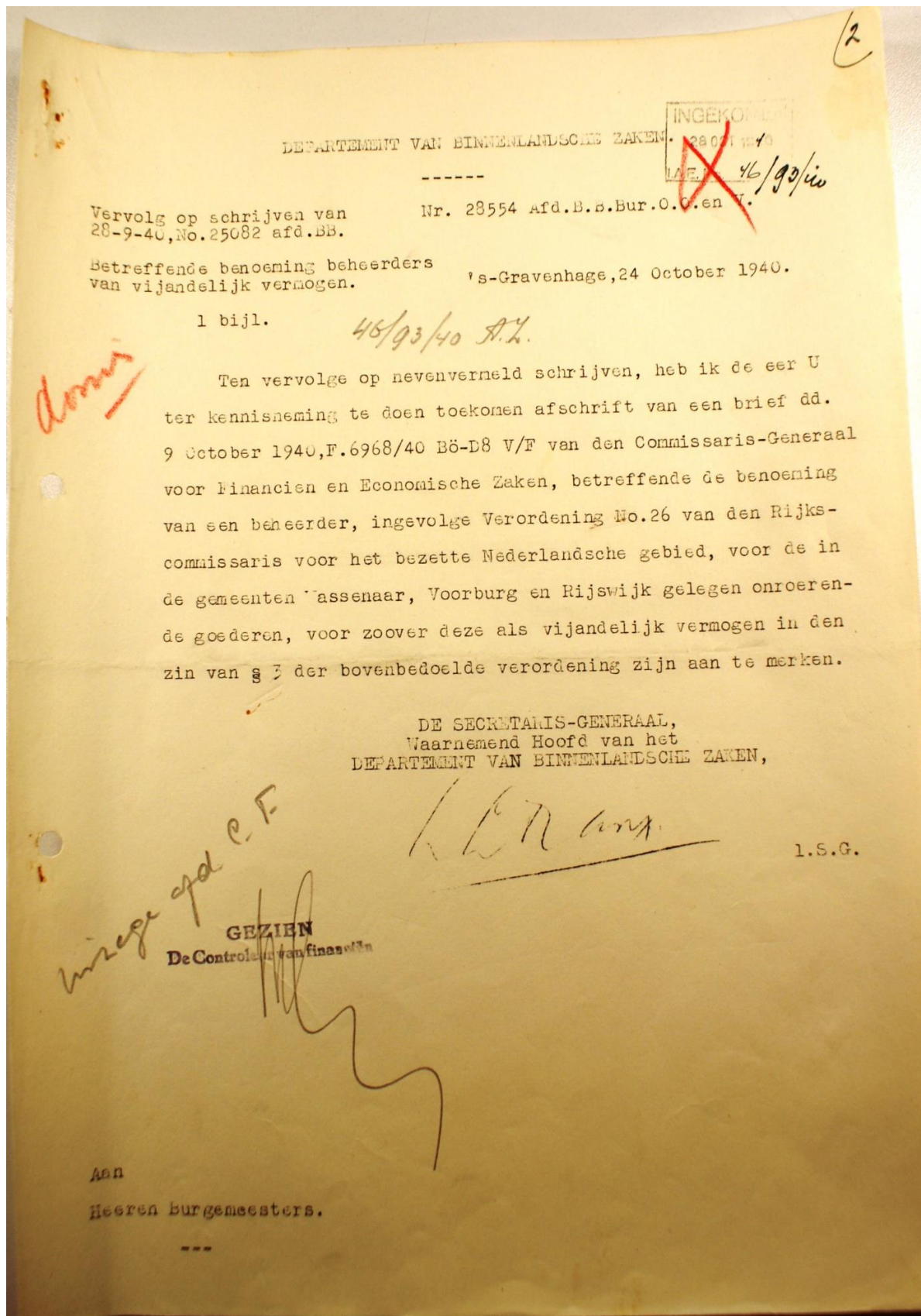
RAN 2_40211: Beheer over Joods onroerend goed (selectie)

Aanvankelijk lijkt dit dossier niet zo boeiend. De gemeente ontving tal van ciculaires waarin werd aangekondigd dat er een beheerder was aangesteld over het vermogen en/of het onroerend goed van een 'voormalig Joods' bedrijf. Ze kregen er zo veel dat de lezer, mogelijk de boekhouder, de burgemeester of de wethouder van Financiën geen raad meer wisten met al die post. We hebben de meeste ronschrijvens hier niet overgenomen, slechts een enkel voorbeeld (waaronder dat van het beheer over Cineac).

Aansprekender wordt het waar Hilarius Weibeler al in oktober 1940 bij de gemeente aankondigt dat hij beheerder is geworden van de villa van Zwanenberg aan de Huygensweg. Ons lijkt dit het eerste geroofde huis in Nijmegen.

Vanaf pagina 8 bevat dit dossier enige naoorlogse correspondentie over de bemoeienis van Nijmeegse makelaars met de roof van onroerend goed van Joodse eigenaren. Het lijkt daarbij vooral te gaan om panden van Joodse verhuurders, waarbij de huurder het geld vanaf een bepaalde datum betaalden aan het ANBO (Algemeen Nederlands Beheer van Onroerende Goederen). De makelaars beheerden dan waarschijnlijk in de praktijk enig goed, waar het ANBO optrad als beheerder namens de *Niederländische Grundstücksverwaltung*. Het ANBO zetelde in Arnhem, in Nijmegen traden namens hen op makelaar Claase (Van Spaenstraat) en Jan Maters (Geertruidastraat). Bij Claase werkte Hendriks.

Dit dossier bevat slechts enkele wat onduidelijke antwoorden op de via makelaar Strijbosch aan hen gestelde vragen. Er wordt gewezen naar Claase. Op de laatste pagina meldt de genoemde Th. Hendriks van de 'Kring Nijmegen van de Vakgroep Tussenpersonen in Onroerende Goederen' op 10 november 1944 dat men (bij mij) 'alle gewenschte inlichtingen omtrent de leden van onze Vakgroep, alsmede, voor zoover dit mogelijk is, omtrent het voormalig Joods bezit en andere vraagstukken het onroerend goed betreffende, kunt verkrijgen.'

Secr.-Generaal van het Departement van BiZa stuurde blijkbaar mededeling van benoeming beheerder over 'vijandelijk vermogen' – hier o.a. te lezen: Joods vermogen - aan alle gemeenten. Dat waren dus wel heel wat rondschrijvens.

DEPARTEMENT VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Vervolg op schrijven van:
28-9-40 en 24-10-40, No. 25082
en 28554, afd. B.B.
Betreffende: benoeming beheerders
van vijandelijk vermogen.

No. 32341. Afd. B.B. Bur. O.O. en V.
's-Gravenhage, 25 November 1940.

1 bijl.

INGEKOMEN

28 NOV. 1940

A.E. No. 46/93/40

Ten vervolge op nevenvermelde brieven heb ik de
eer U te doen toekomen afschrift van een schrijven dd.
18 November 1940, No. 55992, N.A. van mijn ambtgenoot
van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, inzake de be-
noeming van een beheerder van de firma Cineac N.V.
te Rotterdam.

DE SECRETARIS-GENERAAL,

Waarnemend Hoofd van het

DEPARTEMENT VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

AAN

HEEREN BURGEMEESTERS.

Cineac

46/93/40 6 a

Abschrift.

DER REICHSKOMMISSAR
FÜR DIE BESetzten NIEDERLANDISCHEN GEBIETE
DER GENERALKOMMISSAR
FÜR FINANZ UND WIRTSCHAFT
GENERALREFERENT

22. März 1941

Laan Copes van Cattenburch 44

1 F 17096/41 B3 - Dr.G.F.

In weiterer Ergänzung meiner Verfügung vom 17. Oktober 1940 - F 7486/40 B5 - bestelle ich Sie hiermit auf Grund der §§ 19, 13 Absatz 1 der Verordnung des Reichskommissars für die besetzten niederländischen Gebiete über die Behandlung feindlichen Vermögens vom 24. Juni 1940 zum Sammelverwalter aller in der Provinz Gelderland belegenen Grundstücke, insoweit sie als feindliches Vermögen im Sinne von § 3 dieser Verordnung anzusehen sind. Dies gilt nur, soweit Sie die Grundstücke in Ihre Verwaltung übernommen haben und kein besonderer Verwalter von mir bestellt worden ist oder wird. Ich bitte Sie, mit die Übernahme der Verwaltung unverzüglich laufend anzuzeigen.

Der Verkauf und die Belastung von Grundstücken bedarf meiner Genehmigung.

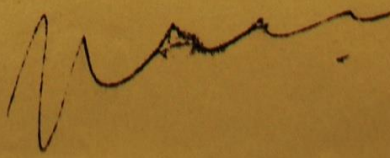
Im Auftrag

Gez. Dr. Schröder,

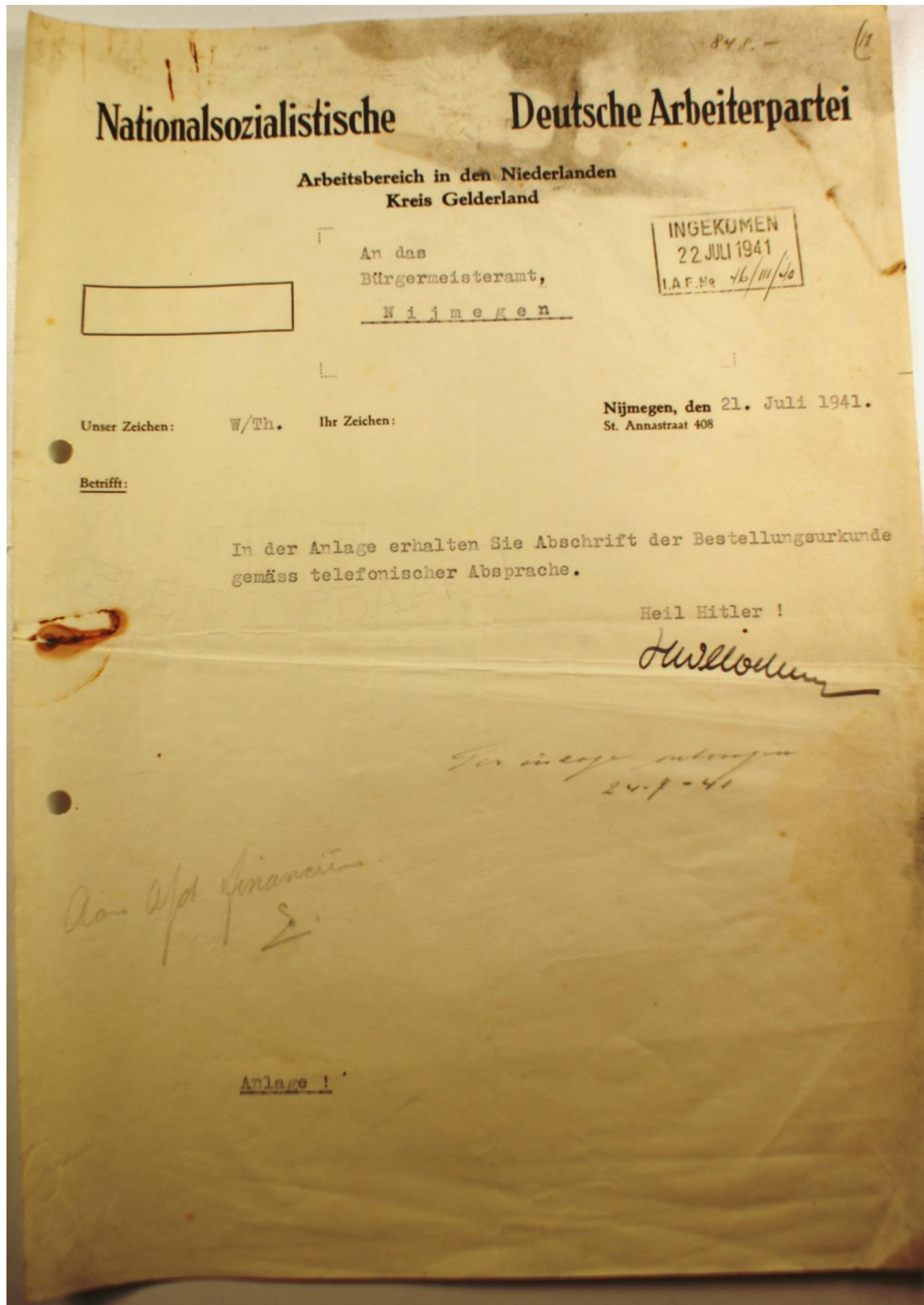
Voor eensluiden afschrift
DE SECRETARIS-GENERAAL VAN HET DEPARTEMENT
VAN HANDEL, NIJVERHEID EN SCHEEPVAART,
Voor dezen,
HET HOOFD VAN DE AFDEELING NIJVERHEID,
(get.) onleesbaar.

AAN
Herrn Carl Dönig
Arnhem.
Bakenbergseweg 167.

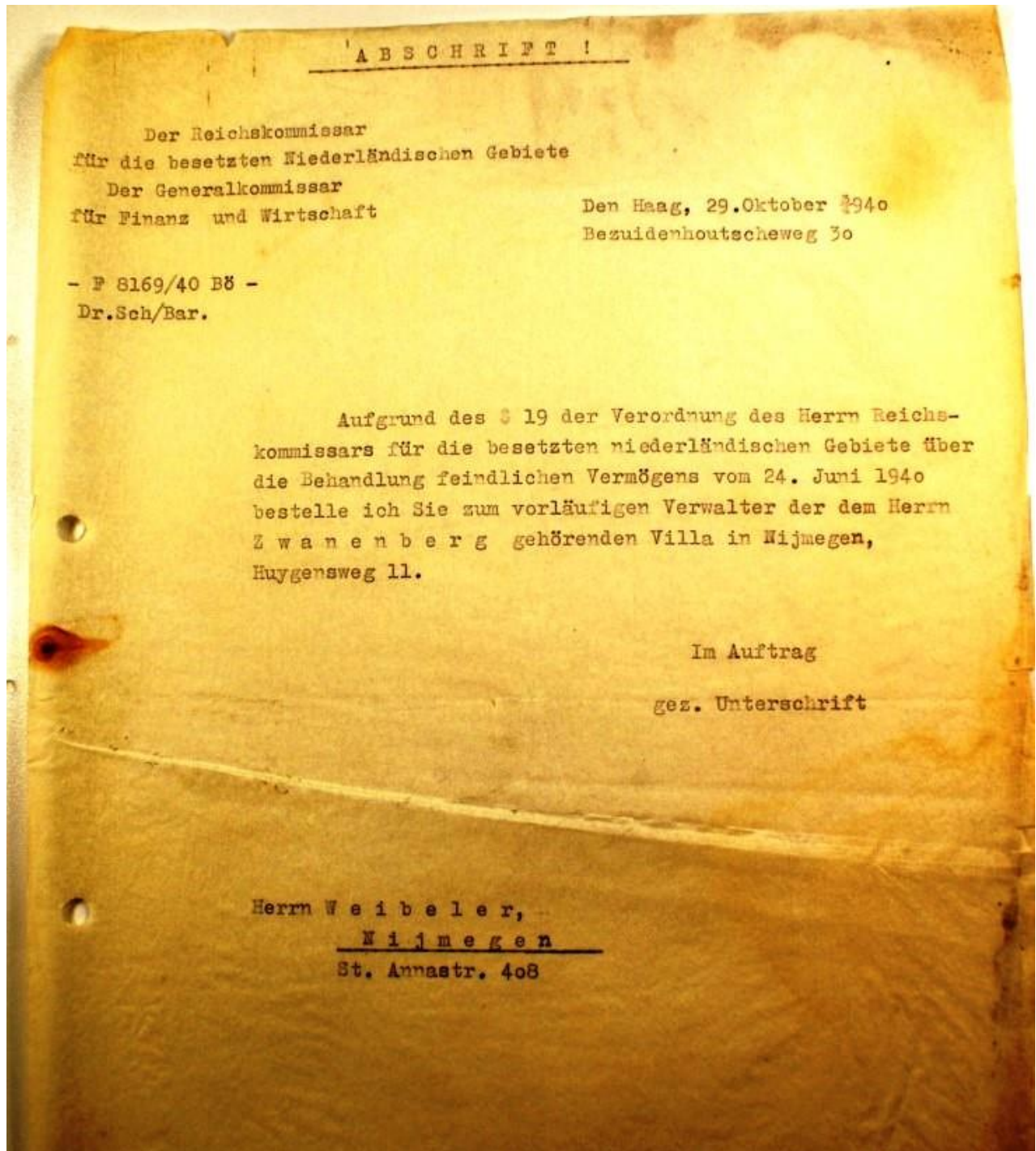
Overeenkomstig het oorspronkelijke,
DE SECRETARIS-GENERAAL VAN HET
DEPARTEMENT VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

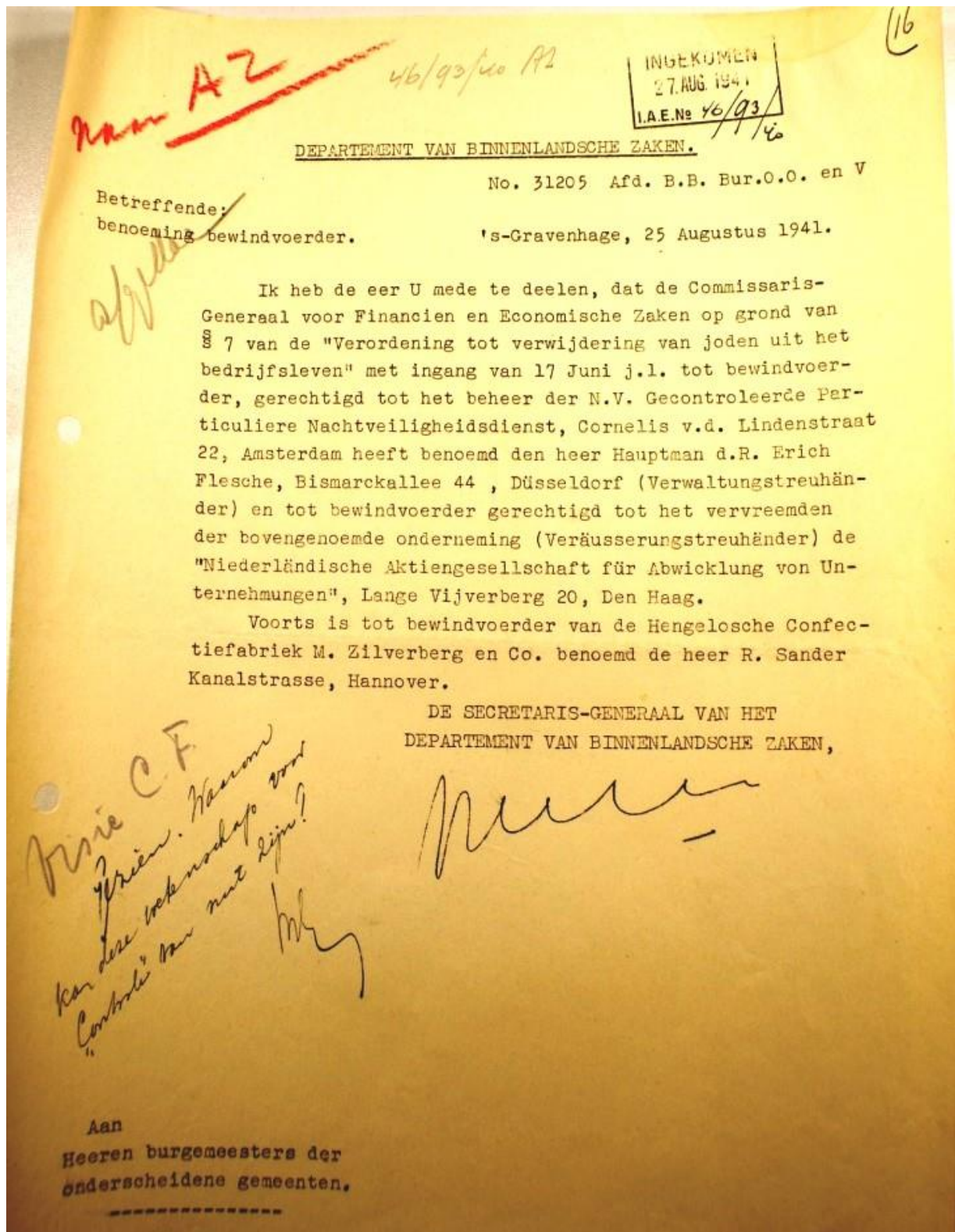
Aan Carl Dönig, Bakenbergseweg 167, Arnhem. Van: Schröder (Generalkommissar für Finanz und Wirtschaft). Dönig is benoemd tot 'Sammelverwalter aller in der Provinz Gelderland belegenen Grundstücke, insoweit sie als feindliches Vermögen im Sinne von § 3 dieser Verordnung anzusehen sind.' Het gaat om de verordening van 24 juni 1940 van Seyss-Inquart 'über die Behandlung feindlichen Vermögens.'

Weibeler, NSDAP aan burgemeester Nm., 21 juli 1941. 'Aan afd. Financiën, \$'; 'Ter inzage ontvangen, 21 september 1941'. 'gemäss telefonischer Absprache'.

Der General-Kommissar für Finanz und Wirtschaft Schröder benoemt op 29 oktober 1940 Weibeler tot 'vorläufigen Verwalter der dem Herrn Zwanenberg gehörenden Villa in Nijmegen, Huygensweg 11.' Weibeler, Annastraat 408. Ons lijkt dit het eerste geroofde huis in Nijmegen.

'Gezien. Waarom kan deze wetenschap voor 'Controle' van nut zijn?' ...

MAKELAARSKANTOOR
HEIJNEN-MATTOUSCH

Aan- en Verkoop - Huur en Verhuur
Administratie en Beheer
van Vaste Goederen
Hypotheken

Nijmegen, 4 November 1944

Archipelstraat 2
Postrekening 136640
Telefoon 25836

Den Burgemeester der Gemeente Nijmegen.

EH.
Administratie. te NIJMEGEN.-

Bijlage(n):

Edelachtbare Heer,

Deze is dienende Uwe medewerking te verzoeken omtrent een toestand waarin dringend moet worden voorzien n.l. het beheer der huizen uitmakende het voormalig Joodsch bezit. Zoals U wellicht bekend is is er onder de Duitse bezetting een instantie in het leven geroepen genaamd de Niederländische Grundstückverwaltung welke instantie alle joodsch bezit confisceerde en voor zoover mogelijk verkocht. De administratie dezer instelling werd gevoerd door den Heer B.J. Claase Alhier. Aangezien diverse joodsche bezittingen onder onze administratie liepen komen thans de betrokken huurders zich ten onzent vervoegen met de vraag aan wie thans huur moet worden betaald en wie zorg draagt

K 1873

voor dringende reparaties, welke uit den aard der zaak door de oorlogshandelingen op verschillende plaatsen moeten geschieden, terwijl ons een gevaar ter oore kwam, dat een huurder alsnog ten kantore van den N.S.B.'er Claase huur betaalde ten gunste van een duitscher die het betrokken joods pand "gekocht" had. Het is o.i. hoogste tijd dat er van overheidswege maatregelen in dezen genomen worden.

Desgewenscht zijn wij gaarne bereid een en ander mondeling toe te lichten en verklaren ons ook gaarne bereid in dezen medewerking te willen verleen.

Inmiddels met verschuldigde hoogachting,

Makelaarskantoor
Heijnen-Mattousch,

E. Heijnen
beh. venno.

A.J. Strijbosch
Grondstüchverwaltung 116
Nijmegen.

4 November 1944; Heijnen-Mattousch aan burgemeester; Grundstückverwaltung; Claase. Heijnen, Claase, Strijbosch; 'dat een huurder alsnog ten kantore van den NSB'er Claase huur betaalde ten gunste van een duitscher die het betrokken joods pand 'gekocht' had". NSB.

no. 46/93/2004.2.
 M.d. A. & C.
 Onderwerp:
 Voormalig Joods bezit.

Nijmegen, 6 November 1944.
 33

verh. 7 NOV. 1944

Naar wij vernemen be-
 heerden in dertijd verschillende makelaars
 hier ter stede voormalig Joods bezit.

In verband hiermede zullen wij het
 op prijs stellen van u te vernemen, of moge-
 lijk ook over het kantoor het beheer van
 dergelyk bezit liep, af loopt.

Alhoewel zulks het geval is dan zullen
 wij het op prijs stellen van u een nauwkeurige
 en gespecificeerde opgave van zodanig bezit te
 ontvangen.

Waar ons de adressen van alle make-
 laars in de gemeente niet bekend zijn, werden
 wij ons voorts tot u met beleefd verzoek de
 hierboven gestelde vraag aan al Uw collega's
 voor te leggen, waarmede wij een totaal opgave
 van u tegemoet zien.

Het een spoedige afdoening dezer
 aangelegenheid met u ons ten eerste verplichten.
 Voor de te nemen moeite betuigen wij u
 bij voorbaat onzen dank.

Ben W. van Nijmegen,

Ch. Hustinx.

aan
 des Heer A. J. Strijbosch
 in de kade van
 Groot-Beetsweg 116
 Alhier.

L. Smit,
 Meester in
 6/12

Hustinx aan Strijbosch, 7 november 1944, 'voormalig Joods bezit', met vraag of makelaardij in
 Nijmegen Joods bezit beheerde en of Strijbosch deze vraag kan doorspelen aan andere makelaars.
 Graag opgave gegevens.

 A. J. STRIJBOSCH

GEDIPLOMEERD EN BEËDIGD MAKELAAR IN VASTE GOEDEREN - HYPOTHEKEN, ASSURANTIËN, TAXATIËN LID VERENIGING VAN NIJM. EXPERTS

TELEFOON 22880
POSTREKENING 125452
BANKRELATIE: ROTT. BANKVERENIGING

Aan den Edelachtbare Heer
Mr. Ch. M. J. H. Hustinx,
Burgemeester van Nijmegen.

Afdeling: MAKELAARDIJ S/B
Bijlage(n)

NIJMEGEN,
GROESBEEKSCHWEG 116

Edelachtbare Heer,

Betr: schrijven d.d. 6-11-44. no. 46/93/'40. Afd. A.Z. en O.

Wij kwamen in het bezit van bovenaangehaald schrijven en namen van de inhoud goede nota. Inderdaad hebben enige makelaars voormalig Joods bezit in beheer gehad, waaronder ook ons kantoor. Daar onze administratie echter grotendeels vernietigd is kunnen wij U niet direct gegevens verstrekken. Uit ons geheugen weten wij echter wel welke percelen wij in beheer hadden, doch zullen nog even nagaan welke nummers precies en de huurprijzen. Onze collega's hebben wij gevraagd om een gespecificeerde opgave van voormalig Joods bezit op te geven.

Z.O.Z.

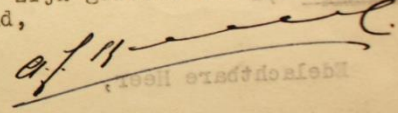
Alle aanbiedingen geschieden vrijblijvend. Voor juistheid der opgegeven grootte wordt niet ingestaan. Bemiddelingen volgens tarief van de Bond van Makelaars in vaste Goederen voor Nijmegen en Omstreken gedeponeerd ter Griffie der Arrondissementsrechtbank te Arnhem de 7e December 1933, en van het Kantongerecht te Nijmegen de 9e December 1933

 A. J. STRIJBOSCH

GEDIPLOMEERD EN BEËDIGD MAKELAAR IN VASTE GOEDEREN - HYPOTHEKEN, ASSURANTIËN, TAXATIËN LID VERENIGING VAN NIJM. EXPERTS

Wij hopen dat onze collega's een en ander vlug af kunnen werken, daaraan ook verschillende onder hen molestschade hebben geleden. Het kan ook zijn dat zij hun gegevens liever rechtstreeks aan U verstrekken en zullen wij dit hen ook berichten. Vertrouwende U hiermede van dienst te zijn geweest tekenen wij,

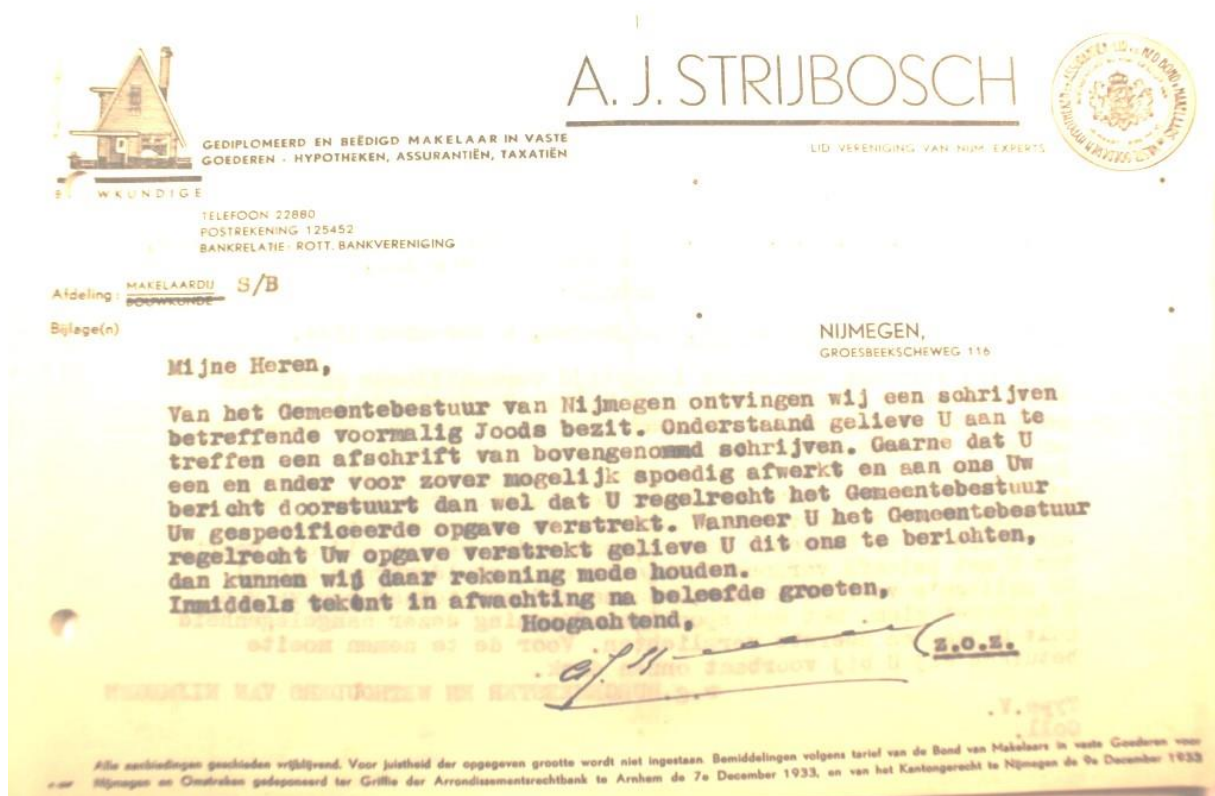
Hoogachtend,

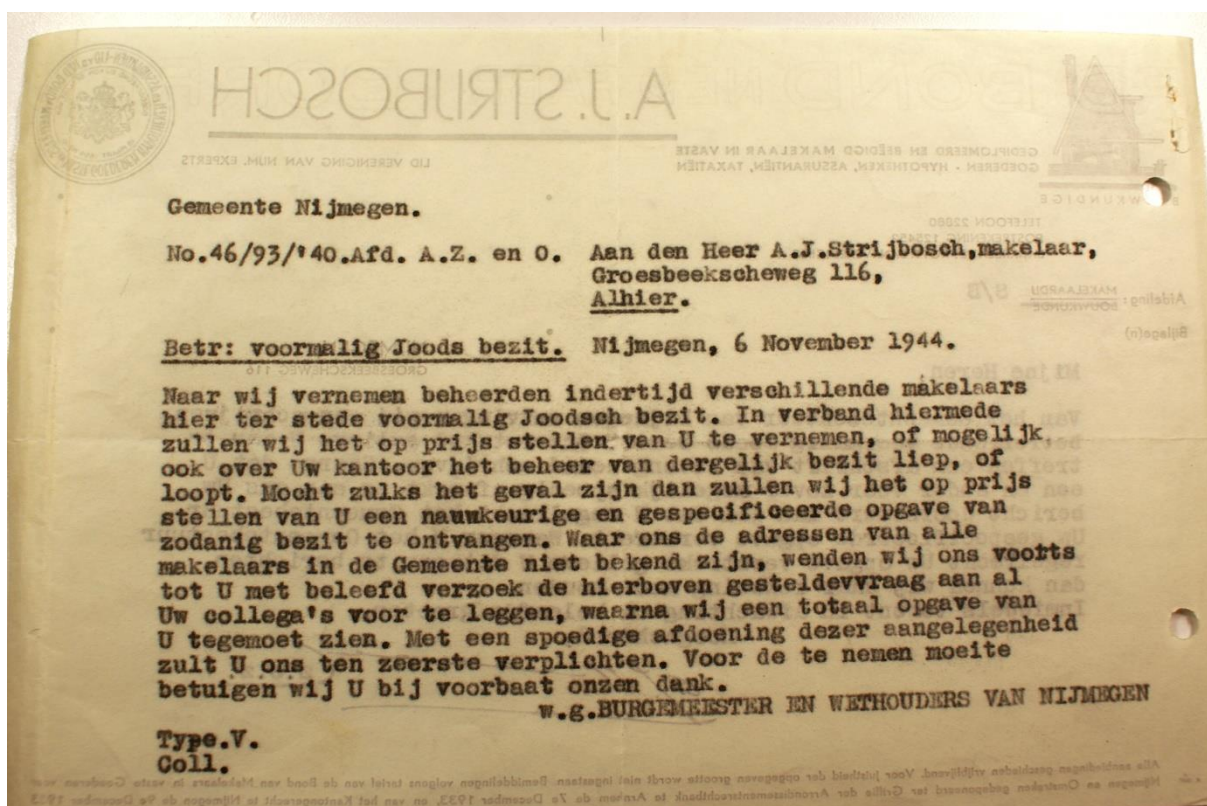
P.S. Bijgaand een afschrift van ons schrijven aan onze collega's.

Alle aanbiedingen geschieden vrijblijvend. Voor juistheid der opgegeven grootte wordt niet ingestaan. Bemiddelingen volgens tarief van de Bond van Makelaars in vaste Goederen voor Nijmegen en Omstreken gedeponeerd ter Griffie der Arrondissementsrechtbank te Arnhem de 7e December 1933, en van het Kantongerecht te Nijmegen de 9e December 1933

Strijbosch aan Hustinx ca. november 1944. 'Inderdaad hebben enige makelaars voormalig Joods bezit in beheer gehad, waaronder ook ons kantoor. Daar onze administratie echter grotendeels vernietigd is kunnen wij U niet direct gegevens verstrekken.'

Strijbosch met verzoek aan andere makelaars.

Burgemeester aan Strijbosch, voormalig Joods bezit, 6 november 1944.

TH. THUNNISSEN
Bouwkundige - Beëdigd Taxateur
voorheen: Barbarossastraat 52/54
thans: Bergendalscheweg No 112
NIJMEGEN

AR 46/93/40

ingek 20 NOV. 1944

Nijmegen, 16 November 1944

Edelachtbaren Heeren
Burgemeester & Wethouders der gemeente

NIJMEGEN.

=====

Edelachtbare Heeren,

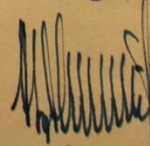
betreft: Uw schrijven aan den
heer A.J. Strijbosch te Nijmegen No 46/93/'40 Afd.
A.Z. en O. van 6 November 1944

Naar aanleiding van Uw opgemeld
schrijven deelen wij U beleefd mede, dat wij geen
voormalig Joodsch bezit hebben geadministreerd.

Indien het Uwe bedoeling is, een opgave te ont-
vangen van Joodsch bezit vóór den tijd, dat dit
bezit werd ontnomen, berichten wij U, dat wij in op-
dracht van de Arnhemsche Hypotheekbank te Arnhem
hebben beheerd de onroerende goederen, in eigendom
toebehoorende aan den heer A. Gotlieb, destijds wo-
nende te Amsterdam, welke onroerende goederen gele-
gen zijn te Nijmegen t.w.
Twee beneden- en bovenhuizen, Krayenhofflaan Nos
321/323 en 325/327;
Een beneden- en bovenhuis, Burghardt van den Bergh-
straat 125/127;
Zes arbeiderswoningen Dommer van Poldersveldtweg
Nos 42 t/m 52;
Het winkelhuis Koninginnelaan 40;
Het winkelhuis Lange Hezelstraat 23.

Vertrouwende, hiermede aan Uw verzoek te hebben
voldaan, verblijven wij, steeds gaarne tot Uw dienst,

hoogachtend,

Makelaar Thunissen, 16 november 1944, 'geen voormalig joodsch bezit geadministreerd'. A. Gotlieb, Amsterdam; Dit goed werd door Thunissen beheerd 'voor den tijd dat dit bezit werd ontnomen'; o.a. o.a. Burghardt vd Berghstraat 125-127, L. Hezelstraat 23. Krayenhoflaan 321 - 327, Dommer van Poldersveldtweg 42 - 52, winkel Koninginnelaan 40, Lange Hezelstraat 23. We vinden deze panden deels terug in de *Verkaufbücher* op deze site. Beheerder is Claase.

35

KRING
GEWEST **Nijmegen - Arnhem**
VAN DE VAKGROEP
TUSSCHENPERSONEN
IN ONROERENDE GOEDEREN

NIJMEGEN, 10 November 1944.
v. Spaenstraat 19
Tel. 28114 X

RESTUUR:
Voorzitter: ~~Th. H. Hendriks Jr.~~
1e plv. Voorzitter: TH. HENDRIKS Jr.
2e plv. Voorzitter: S. SIJMSA

A2 46/93/40

Bij beantw. vermelden:
No.: -----

Onderwerp:
voormalig Joods bezit.

Aan Heeren Burgemeester en Wethouders
te
Nijmegen.

Betr.: Uw brief No. 46/93 '40. Afd. A.Z. en O.

Met belangstelling nam ik kennis van bovenaangehaald schrijven aan den heer A.J. Strijbosch alhier.-

Naar aanleiding hiervan vestig ik Uw aandacht op het bestaan van de VAKGROEP TUSSCHENPERSONEN IN ONROERENDE GOEDEREN.-
Het eenigst bereikbare bestuurslid van gemelde Vakgroep voor de Kring Nijmegen-Arnhem is ondergeteekende, kantoor houdende van Welderenstraat 127 te Nijmegen, alwaar U alle gewenschte inlichtingen omtrent de leden van onze Vakgroep, alsmede, voor zoover dit mogelijk is, omtrent het voormalig Joods bezit en andere vraagstukken het onroerend goed betreffende, kunt verkrijgen.-

Steeds gaarne tot Uw dienst, verblijf ik

met de meeste hoogachting,
namens de Kring Nijmegen-Arnhem
van de Vakgroep Tusschenpersonen
in Onroerende Goederen:

Th. H. Hendriks Jr.

Th. H. Hendriks Jr.
plv. Voorzitter.

Bij beantwoording één onderwerp per brief behandelen

Th. H. Hendriks, Kring Nijmegen van de Vakgroep Tussenpersonen in Onroerende / Van Welderenstraat 127. (Bij mij) 'alwaar U alle gewenschte inlichtingen omtrent de leden van onze Vakgroep, alsmede, voor zoover dit mogelijk is, omtrent het voormalig Joods bezit en andere vraagstukken het onroerend goed betreffende, kunt verkrijgen' Hendriks was eerder medewerker op het kantoor van Claase. De naam van voorzitter Claase van de Vakgroep is op deze brief doorgehaald. Ook het adres Van Spaenstraat 19 (kantoor van Claase) is verwijderd. Tweede plaatsvervangend voorzitter is S. Sijsma.